

De namen van God

Teun de Ruiter

Pinkster Gemeente Immanuël

Kraanvogelstraat 1 3815 TP Amersfoort
www.pg-immanuel.nl info@pg-immanuel.nl

Voorwoord

In deze brochure behandel ik de Hebreeuwse en Griekse namen en benamingen van God zoals ze in de Bijbel voorkomen. Deze studies dateren uit de tijd toen ik leraar was aan de Centrale Pinkster Bijbelschool. Daarna heb ik ze gegeven in de Pinkster Gemeente Elim in Hilversum en nu publiceer ik ze in ons e-mail tijdschrift 'VOLG.'

Het is een bijzonder voorrecht dat me werd gevraagd ze ook in deze brochure uit te geven. Mijn dank aan Siem de Jong die de layout voor zijn rekening heeft genomen en ook de druk ervan heeft verzorgd.

Teun de Ruiter

De namen van God

INHOUD:

A. Hebreeuwse namen van God	
1. Elohim (God)	4
2. Jahweh (Heer)	6
3. Twee samengestelde namen met EL (God)	8
4. Nog tien samengestelde namen met EL	10
5. Combinaties met de Godsnaam Jahweh	12
B. Griekse namen van God in het Nieuwe Testament	14

A. Hebreeuwse namen van God

1. Elohim (God)

Elohim - in de meeste Bijbels vertaald met 'God' - is het derde woord in de Hebreeuwse tekst van Genesis. We treffen deze naam 2570 maal in de Bijbel aan. Elohim is dus de eerste naam van het scheppend en heersend Opperwezen. Elohim is het meervoud van **El** of **Eloah**. Men denkt dat de oorspronkelijke betekenis van de naam 'de Sterke,' 'de Machtige,' of 'de Eerste,' zou kunnen zijn; de meningen lopen uiteen. Elohim schiep de hemel en de aarde. Zijn spreken was scheppend, want Hij zei: "Er zij licht," en er was licht. Vervolgens ordende Hij sprekend onze planeet. Hij schiep de zon, de maan, de vissen, de vogels, de landdieren en als laatste schiep Hij de mens die hij vormde uit het stof, uit de aarde (Genesis 1:27; 2:7).

Omdat Elohim een meervoudsnaam is - dus letterlijk zou er vertaald kunnen worden 'goden' - denken sommigen dat de schepping ontstaan is door een team van goddelijke wezens. Wij zien in de meervoudsvorm Elohim een eerste bewijs van het bestaan van de drie goddelijke personen, Vader, Zoon en Heilige Geest. Anderen die in één goddelijk persoon geloven, zoals o.a. Joden en Jehovah's Getuigen denken dat Elohim als een majesteitelijk meervoud moet worden beschouwd, zoals in officiële stukken onze koningin schrijft: "Wij, koningin Beatrix," etc. In elk geval zien we dat in het Hebreeuws Elohim, als het voor het Opperwezen wordt gebruikt, grammaticaal als een enkelvoud wordt behandeld. Soms wordt het woord elohim echter als een meervoud behandeld zoals in o.a. Exodus 20:3. We moeten er hier echter aan denken dat de Israëlieten zojuist verlost waren uit Egypte waar men veel goden aanbad. In Genesis 6:2 is geschreven over de 'zonen van goden,' waarbij we aannemen dat het om zonen van machtige leiders ging die zich misdroegen. In Exodus 22:28 is het verboden de goden (elohim) te lasteren, waarbij wordt aangenomen dat het hier om machtige volksleiders gaat die rechtspreken; de NBV heeft in Exodus 22:28 elohim echter vertaald door 'God.' In Psalm 82:6 worden de mensen zelfs goden (elohim) genoemd. Deze tekst werd door Jezus gebruikt om de aanspraak op zijn unieke goddelijkheid te verdedigen (zie Johannes 10:33-36).

In de Griekse vertaling van het Oude Testament, de Septuagint, is Elohim vertaald door '*Theos*.' Theos betekent 'God' of 'godheid.'

Sommigen denken dat de benaming 'God' voor het Opperwezen door de vroegchristelijke predikers in onze Europese gebieden is afgeleid van het oeroude Germaanse begrip 'Gut.' 'God' en 'goed' zouden dus als synoniemen kunnen worden beschouwd: God is goed (zie Marcus 10:18).

In de theologie wordt de vraag behandeld of de benaming 'Elohim' (God) als een eigennaam van het hoogste Opperwezen moet worden beschouwd of als een soortnaam. Als men Exodus 20:3 oppervlakkig zou willen verstaan zou men kunnen betogen dat er zelfs in de 'Tien Geboden' rekening wordt gehouden met het bestaan van meer bovenmenselijke goddelijke wezens dan het enige, ware, goddelijk Opperwezen. God wilde echter de Israëlieten duidelijk maken dat hoewel heidenen, zoals de Egyptenaren, zoveel (zogenoemde) goden eerden, Hij de enige God is. Zo beschouwd kan men dus stellen dat Elohim een eigennaam van de enige God is. Lees ook wat Paulus over dit onderwerp schreef in 1 Korintiërs 8:5-7.

Wij belijden: **Want er is maar één God, en maar één bemiddelaar tussen God en mensen, de mens Jezus Christus** (1 Timoteüs 2.5).

2. Jahweh (HEER)

יהוה

In Exodus 3:14 zegt God tot Mozes op zijn verzoek wat de naam van de God is die hem roept om het volk Israël uit Egypte te leiden, zijn naam is **Jahweh**. Deze naam werd oorspronkelijk, zoals alle woorden in het oude Hebreeuws, zonder klinkers geschreven en kan daarom in onze taal als **JHWH** worden geschreven. Omdat de naam uit vier letters bestaat wordt hij het 'tetragrammaton' genoemd. Later werden er klinkers ingevoegd en sindsdien wordt de naam als **Jahweh** geschreven. Omdat de klinkers (bestaande uit kleine puntjes of streepjes meestal onder de letters) door de Massoreten, Joodse taalgeleerden die aan de tekst van het Oude Testament werkten van ongeveer 400 -1100 na Christus, werden toegevoegd en de Joden reeds lang daarvoor deze Naam vanwege zijn heiligheid niet wilden uitspreken is het niet zeker of hij oorspronkelijk als **Jahweh** klonk.

De bekende Joodse historicus en schrijver Flavius Josephus (37 - 100 na Christus) schreef over de 'vier klinkers' van de Naam. Hij was van mening dat men de uitspraak zou kunnen reconstrueren door die te vergelijken met woorden waarvan de uitspraak bewaard was gebleven zoals bijvoorbeeld JHWDH (Jehoeda). JHWH zou dan misschien als 'Jehoewa' uitgesproken moeten worden. Het is interessant om te weten dat de naam Jahweh in het Oude Testament 5321 maal voorkomt.

In Deuteronomium 28:58 (NBG) wordt deze naam Jahweh 'de heerlijke en geduchte' en in de NBV 'de glorierijke en ontzagwekkende' naam genoemd.

In onze NBG Bijbel is Here, in de NBV Bijbel Heer, de vertaling van het Hebreeuwse '**Adonai**' dat heer, baas of meester betekent. HERE of HEER - let op de hoofdletters - is de vertaling van '**Jahweh**.' Jahweh is de verbondsnaam van de Allerhoogste God Elohim. Hij wil door zijn volk dat in een bijzondere verbondsrelatie met Hem kwam te staan, zo worden genoemd, (zie Exodus 4:15). In Exodus 3:15 en 6:2 verklaarde God dat Hij de naam Jahweh (nog) niet aan de aartsvaders bekend had gemaakt maar nu wel aan Mozes. Zoals een ieder kan zien komt de naam Jahweh (geschreven in de NBV als

'HEER' echter wel in Genesis voor. Dit wijst erop dat Mozes toen hij de oude geschiedenissen opschreef deze naam heeft ingevoegd omdat Hij begreep dat de God van zijn aartsvaders dezelfde was die zich nu aan Hem in de woestijn had geopenbaard (zie Exodus 3).

Over de naam '**Jehovah**.' Deze naam is ontstaan door de combinatie van de medeklinkers van 'JHWH' met de klinkers van 'Adonai.' De Jehovah's Getuigen hebben hun organisatie naar deze naam genoemd. De naam 'Jehovah' werd echter reeds lang in de Nederlandse en Duitse taal gebruikt en we treffen hem ook in enkele van onze oudere geestelijke gezangen aan.

Over '**Hasjem**.' In Leviticus 24:11 lezen we dat de Naam (letterlijk vertaald 'Hashem ') werd gelasterd. We stellen vast dat hier ongetwijfeld de naam Jahweh lasterlijk werd gebruikt. Mozes besliste dat de persoon die dit had gedaan moest worden gestenigd (zie Leviticus 24:14-23). Als gevolg van die verschrikkelijke straf willen de Joden de naam Jahweh niet meer uitspreken maar verwijzen naar de godsnaam met 'Hasjem,' 'de naam.' De NBV heeft in Leviticus 24:11 'Gods naam,' maar dit is geen correcte vertaling omdat er noch Elohim, noch Jahweh in het Hebreeuws staat. Aangezien God tot Mozes zei dat Hij als Jahweh wil worden aangeropen - zie Exodus 3:15 - mogen wij Hem vrijmoedig bij die naam noemen en behoeven wij die naam niet te vervangen door 'Hasjem.'

3. Twee samengestelde namen met EL (God)

1. El Elyon

In Genesis 14:18-19 treffen wij de samengestelde naam **El Elyon** aan als de naam van de God van de priester Melchisedek was. De goddelijke naam komt bijna onmiddellijk opnieuw voor in vers 22, toen Abraham hem zelf gebruikte in een eed aan de koning van Sodom. In de Septuagint is in dit vers deze godsnaam afwezig. De naam betekent inderdaad zoals sommige Bijbelvertalingen het hebben 'God de Allerhoogste.'

We begrijpen aan de hand van dit verhaal in Genesis 14 dat men in Salem, de oude naam van Jeruzalem, de allerhoogste kende en eerde; Melchisedek diende **El Elyon** als priester voor zijn volk. Abraham begreep dat **El Elyon** dezelfde God was als die zich aan hem had geopenbaard en die hem uit Ur van de Chaldeeën had geroepen om naar Kanaän te gaan. Hij noemde dan ook God onmiddellijk **El Elyon** en beloofde met beroep op **El-Elyon** de koning van Sodom dat hij niets van de buit zou behouden.

De naam *'Elyon'* (Hebreeuws עליון) komt in de Bijbel zonder toevoeging voor, maar ook in combinatie met *El*, *YHWH* en *Elohim*. Zie voor El Elyon ook Psalm 78:35 en Psalm 91:1

2. El Shaddai שדי אל

Genesis 17:1. De HEER verschijnt aan Abraham en zegt tot hem: Ik ben '**El Shaddai**,' NBV 'De Ontzagwekkende,' NBG en andere Bijbels 'de Almachtige.' Er is veel geschreven over de mogelijke herkomst en betekenis van deze naam die hier in Genesis voor het eerst voorkomt; er zijn verschillende theorieën. Sommigen menen op grond van gevonden overblijfselen van een stad van de Amorieten bij de Eufraat uit de late Bronstijd (1100- 800 v. Chr.) die Shaddai werd genoemd dat Shaddai de god van deze stad was. Abraham zou dan mogelijk deze naam hebben meegenomen tijdens zijn trektocht uit Ur van de Chaldeeën naar Haran en Kanaän. Volgens anderen zou El Shaddai de God van de heuvels en bergen zijn geweest vanwege de overeenkomst met het Akkadische 'Shadu.' (Het Akkadisch is een oude Semitische taal die in Mesopotamië werd gesproken.

W. F. Albright (1891-1971) een gerespecteerde Midden-Oosten archeoloog, Bijbeldeskundige en taalkundige heeft op goede gronden een interessante betekenis van deze naam verdedigd. Hij stelde dat de naam Shaddai een band heeft met 'shadayim' dat 'borsten' in het Hebreeuws betekent. De naam kan dus verbonden zijn aan het idee van de goddelijke vruchtbaarheid en voorzienigheid (voeding) voor de mensheid, Zie Genesis 28:3: "God, de Ontzagwekkende (NBG 'de Almachtige') moge je zegenen, je vruchtbaar maken en je veel nakomelingen geven, zodat er een groot aantal volken uit je voortkomt." In Genesis 35:11 en 49:25 komt El Shaddai opnieuw voor en de naam is opnieuw verbonden aan de zegeningen die uit de borsten (Hebreeuws 'shadayim') en baarmoeder (Hebreeuws 'racham') en voortkomen.

In de profetieën van Bileam komt de naam El Shaddai ook voor (zie Numeri 24:4 en 16). Volgens Exodus 6:2,3 was Shaddai inderdaad de naam waarbij God bekend was bij Abraham, Isaäk en Jakob. Ook het boek Job dat als zeer oud is gedateerd (mogelijk de tijd toen Abraham leefde) komt de naam voor.

De vraag wordt wel eens gesteld waarom er zoveel verschillende namen voor God zijn. Een deel van het antwoord is dat in oude, bijbelse, culturen stond een naam voor de identiteit, het wezenlijke, van een persoon. Wie die persoon was kon je dus opmaken uit zijn naam. God is de onmetelijke, de alomvattende, die op veel wijzen door de mens kan worden ervaren en beleefd, terwijl het voor de beperkte mens onmogelijk is om Hem in zijn gehele, onmetelijke en onbevattelijke identiteit en grootheid tegelijk te kennen. Daarom communiceert een naam een bepaald deel van zijn goddelijk Wezen, zoals Hij zich op dat moment openbaart en wordt ervaren.

4. Nog tien samengestelde namen met EL (nr. 3-12)

3. El Echad, de Enige God, ook: 'God is één'

Deuteronomium 6:4. "Hoor Israël de HEER uw God is één." Het Hebreeuwse woord 'é Chad,' duidt op een samengestelde eenheid - zie Genesis 2:24 - en houdt dus in dat God als de Drie-enige God meer dan één persoon is. Ma-leachi 2:10 "Heeft niet één en dezelfde God ons geschapen?" NBG: "Heeft niet **één God** ons geschapen."

4. El Olam, de Eeuwige God

Genesis 21:33. De naam kan ook vertaald worden 'de altijd blijvende God.' El is de God zonder begin en zonder einde. Zie ook Psalm 90:1-3; Jesaja 26:4. Let erop dat er in Genesis 21:33 staat 'de HEER, de Eeuwige God.' HEER is de Hebreeuwse Verbondsnaam 'Jahweh.' Jahweh is dus de Eeuwige God.

5. El Gibbor, de Sterke God

In Jesaja 9:5,6 werd geprofeteerd over het kind dat geboren zou worden. Het kind zal o.a. 'Goddelijke Held' (Sterke God, zie ook NBG) worden genoemd. De Jehovah's Getuigen geloven niet dat Jezus eeuwig God is met de Vader en de Heilige Geest maar een 'door Jehovah God geschapen opperwezen.' We letten echter nu ook op Jeremia 32:18, "U bent de grote, machtige (Sterke God), uw naam is HEER (Jahweh) van de hemelse machten." 'Sterke God' (El Gibbor) verwijst duidelijk naar Jahweh en daarom moeten we de leer van de Jehovah's Getuigen afwijzen. Er is één waarachtige en sterke God, (zie ook Jesaja 45:22).

6. El Rachum

Deuteronomium 4: 31. God is liefde. Hij is de barmhartige, de genadige God. Afgeleid van 'rechem,' dat baarmoeder betekent. God wil de mens, die Hij liefheeft. omvatten en beschermen.

7. El Hannora

Nehemia 9:32. God is de Ontzagwekkende God (Engels 'The Awesome God'). NBG: "De grote, sterke en geduchte God."

8. El De'ot

1 Samuël 2:3, in de lofzang van Hanna: "Want de HEER is een alwetende God, Hij heeft kennis van alles." Behalve de alwetendheid, schrijven wij aan God ook almacht en alomtegenwoordigheid toe.

9. El Haggadol

Deuteronomium 10:17. De grote God. NBG: "de grote, sterke en vreselijke God."

10. El Tsaddik

Jesaja 45:21. De rechtvaardige, de correcte God. God doet altijd dat wat recht en juist is.

11. El Hakadosh

Jesaja 5:16. De heilige God; de God die volkomen uniek is en volmaakt in alles. Kadoosh (Kaddosh) betekent 'heilig,' 'volkomen uniek,' 'totaal anders dan al het andere dat bestaat.' Zie ook Jesaja 6:3.

12. Immanuël, God met ons

Jesaja 7:14. Jesaja deelde in een profetisch woord aan de ongelovige koning Achaz mee dat er een teken van God zou komen: een mannelijk kind dat de naam 'Immanuël,' 'God met ons' zou krijgen. Jezus was het kind dat echt ten volle Immanuël zou zijn, 'God met (bij) ons. Zie Matteüs 1:22, waar de engel Jozef in een droom meedeelde dat Jezus de vervulling van deze profetie in Jesaja zou zijn.

5. Combinaties met de Godsnaam Jahweh

Combinaties met de Godsnaam **Jahweh**, die de persoonlijke eigennaam is van de God die zich aan Israël openbaarde. Ik noem er in dit hoofdstuk acht.

1. Jahweh - Jireh, de HEER zal voorzien

Genesis 22:8,14. De Heer voorzag in het plaatsvervangend offer voor Abraham. Jahweh - Jireh verzekert ons dat als we Hem zoals Abraham gehoorzaam zijn en dus doen wat Hij beveelt, Hij in datgene zal voorzien wat nodig is (Filippenzen 4:19).

2. Jahweh - Rapha, de HEER die geneest

Exodus 15:26. De HEER maakte het water gezond. Het Hebreeuwse woord 'rapha' betekent herstellen, maken wat kapot is gegaan, genezen. Jezus demonstreerde op volmaakte wijze dat de Vader in de hemel een genezend God is. We constateren echter dat God om verschillende redenen ziekte dikwijls toelaat (zie bijv. Openbaring 2:22).

3. Jahweh - Nissi, de HEER, onze Banier

Exodus 17:15. Zoals een vaandel soms een toevlucht tijdens een veldslag kan zijn en men zich er rondom verzamelt zo is de HEER onze toevlucht in de strijd van het leven. Bij Hem zijn we verzekerd van de overwinning. Houd dus je oog op de HEER gericht en overwin met Hem (2 Korintiërs 2:14).

4. Jahweh - Sjaloom, de HEER is Vrede

Richteren 6:24. De HEER is in zichzelf in volledige vrede en is volkomen tevreden met zichzelf. Hij kan en wil zijn vrede aan mensen schenken. De apostel roept ons dan ook om de vrede van Christus in ons hart te laten regeren (Johannes 16:33; Kolossenzen 3:15).

5. Jahweh - Ra'ah, de HEER, mijn Herder

Psalm 23:1. De betekenis van het Hebreeuwse 'ra'ah' is primair 'een kudde weiden,' 'schapen hoeden. Ook: 'regeren,' 'voeden als een vriend.' De herder leidt de kudde, zorgt ervoor en beschermt het. Als we een schaap van de

HEER zijn en Hem gehoorzaam zijn behoeven we dus niet bang te zijn en ontvangen we alles wat we nodig hebben (Johannes 10:11).

6. Jahweh - Tsidkenu, de HEER is onze gerechtigheid

Jeremia 23:6. Er wordt een koning beloofd die in het land recht en gerechtigheid zal handhaven. Die koning is zonder enige twijfel Jezus Christus. Christus is de hoop van Israël en voor de wereld. Op grond van het zoenoffer van zijn Zoon schenkt God ons als we Hem geloven, zijn gerechtigheid omdat we van onszelf, gelet op zondige natuur, geen volkomen gerechtigheid kunnen bezitten (zie Romeinen 5:1; 2 Korintiërs 5:21).

7. Jahweh - Sjamma, de HEER is aanwezig

Ezechiël 48:35. Een prachtige, hoopvolle Messiaanse belofte voor Jeruzalem en Israël. De Messias - Koning zal er wonen en regeren. Zie voor de eschatologische vervulling Openbaring 21:22,23.

8. Jahweh - Sabaoth, de HEER van de hemelse machten

Jozua 5:14-15; 1 Samuël 1:10 6; Maleachi 1:4 en let speciaal op vers 14. Romeinen 9:29 citeert Jesaja 1:9. Let ook op Jakobus 5:4. De HEER van de hemelse machten wordt aangeropen als men op geen andere hulp rekenen of hopen kan.

B. Griekse namen voor God in het Nieuwe Testament en hun betekenis

Theos (God)

Het lijkt waarschijnlijk dat het Griekse woord 'theos,' meervoud 'theoi,' afgeleid is van het werkwoord 'theô' dat 'rennen' of 'rennen van de juiste loopbaan' betekent en vooral dus een doelgerichte beweging aangeeft.

Deze Griekse naam voor God is gelijkwaardig aan de Hebreeuwse Godnaam 'Elohim' en komt zo'n 1000 maal in het Nieuwe Testament voor. In het Nieuwe Testament worden de drie personen van de goddelijke Drie-eenheid alle 'God' (Theos) genoemd.

De Vader is God: Johannes 20:17; 2 Petrus 1:17.

De Zoon is God: Johannes 1:1, Romeinen 9:5.

De Heilige Geest is God: Lucas 1:31-35; 1 Korintiërs 12:4-6.; Efeziërs 4:30.
Bestudeer ook Handelingen 5:3,4.

Logos (Het Woord)

Johannes 1:1-5. De Grieken begrepen reeds eeuwen voordat Christus kwam dat de gehele kosmos en dus ook de wereld met alles erop, eraan en erin niet zomaar tot stand waren gekomen. Er moest een oerkracht of een oerbeginsel zijn die of dat alles had bedacht en gemaakt. Die oerkracht of dit oerbeginsel, de grond van het bestaan van alles, werd Logos genoemd; letterlijk vertaald 'Woord.' De grote, vraag die zij niet konden beantwoorden was: *"Waar, wie, of wat is die Logos, die oerkracht of dit oerbeginsel van alles dat bestaat?"* Sommigen opperden dat die in de materie zelf aanwezig moest zijn. Daarom bedacht iemand de theorie van de '*monaden*.' Deze '*monaden*' waren volgens sommige Griekse filosofen de kleinste eenheden van leven die 'beziel' moesten zijn - ze zouden zelfs intelligentie bezitten. Maar waar zat die ziel, die intelligentie eigenlijk? Over die vraag konden Grieken blijven discussiëren. Sommigen stelden dat de Logos niet zat in de oerkele monaden maar ergens in het universum, ver weg, ongrijpbaar. Hij was een oerkracht, die leven uitstraalde. Johannes openbaart echter dat de Logos, de persoonlijke, eeuwige, scheppende God is die naar de aarde afdaalde om als een mens te worden verwekt en geboren, de Heer Jezus Christus.

Kurios (Heer)

Kurios komt zeshonderd maal in het Nieuwe Testament voor. Toen het Oude Testament in de periode van 250-100 jaar voor Christus door 70 vertalers in het Grieks werd vertaald - daarom heet het geproduceerde Griekse Oude Testament (Hebreeuws de Tenach) de 'Septuagint,' afgekort met LXX (70 in Romeinse lettertekens) - werd de naam Jahweh vertaald door Kurios, 'Heer.' Kurios heeft dus dezelfde betekenis als het Hebreeuwse 'Adonai' dat heer, meester, baas betekent.

Zoals het Engelse 'sir' zowel een gewone aanspreektitel voor een man kan zijn, als een adellijke titel, zo was in de tijd van de apostelen 'kurios' ook zowel een gewone aanspreekvorm als een zeer voorname. Sommige Romeinse keizers lieten zich min of meer als een god aanbidden. Als men hem aansprak moest de de titel 'Kurios' gebruikt worden. Christenen maakten hiertegen bezwaar omdat zij maar één goddelijke Kurios erkenden: Jezus Christus. Lees Handelingen 2:36; 1 Timoteüs 1:12.

Despotes (meester, heerser, eigenaar)

Deze naam komt vijfmaal voor in het Nieuwe Testament Lucas 2:29; Handelingen 4:24; 2 Petrus 2:1; Judas 4 en in Openbaring 6:10. In Judas 4 komen Despotes (meester) en Kurios (Heer) beide voor.

Patêr (de Vader)

In de oude Hebreeuwse cultuur noemde men ook uitvinders, leraars en oudere leidinggevende mannen, vader. Jezus kende de Almachtige, Allerhoogste God als zijn persoonlijke Vader en had met Hem een buitengewone en zeer intieme geestelijke relatie. Hij kende deze unieke relatie reeds op zeer jonge leeftijd, (Lucas 2:49). In Johannes 16:26,27 zei Jezus tot de discipelen dat de Vader zelf hen liefhad. In Johannes 20:17 zei Hij dat Hij opvoer 'naar mijn Vader en uw Vader en naar mijn God en uw God.'

Pantokratôr (de Almachtige)

Pantokratôr betekent 'de Almachtige' en is in de Bijbel gelijkwaardig aan de Hebreeuwse godsnaam 'El Shaddai.'

Zie 2 Korintiërs 6:18, Openbaring 19:6.

U kunt over de inhoud van deze brochure corresponderen met:
Dhr. T.J. de Ruiter
Barbeel 5
3831 ZD Leusden
tdruiter@telfort.nl